

Број/Број: 01/6-50-1-8-20/10

Сарајево/Сарајево, 04. 02. 2010.

На основу чланака 46., а у вези с чланком 31. Пословника Заступничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 33/06, 41/06, 81/06, 91/06, 91/07 и 87/09), Повјеренство за остваривање равноправности полова Заступничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине је на 20. сједници, одржаној 04.02.2010. године, донијело слjedeће

ЗАКЛУЧКЕ

1. Повјеренство за остваривање равноправности полова Заступничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Повјеренство) одржало је 15. 12. 2009. тематску сједницу-јавну расправу под називом: "Образовање и равноправност полова – анализа заступљености проблематике равноправности полова у удџбеницима". Сједници су назочили представници ентитетских и кантонских гeндeр повјерeнствa, државних, ентитетских и кантонских министарствa из подручја образовања, државних и ентитетских гeндeр агенциjа и гeндeр центарa, Агенциjе за предшколско, основно и средње образовање, Омбудсмана за људска прaвa БиХ, невладиних организациjа коjе се баве промицањем људских прaвa и вриједности, а првенствeно равноправности полова, те међународних организациjа у Босни и Херцеговини.
2. На јавној је расправи Повјеренство упознато о стању у овоме подручју са становишта примјене Закона о равноправности полова у БиХ, с циљем идентифицирања узрока и проблема у примјени Закона о равноправности полова (у даљњем тексту: Закон) у подручју образовања, као и заједничког утврђивања мјера коjе је потребно подузети ради побољшања стања, укључујући и евентуалне промјене у постојећој законској регулативи.
3. Повјеренство је дубоко свјесно значења образовног процеса за развитак нашег друштва. Образовне установе спадају, недвојбено, у најважније институционалне носитеље процеса социјализације дјеце и младих, те стварања и преношења друштвено вреднованих знања и вјештина. Гeндeр сензитивно образовање посебно је значајно за сваку особу као и за друштво у цјелини. Оно је битно за особни развој и квалитету живота сваке особе, а представља и битан фактор демократизације друштва, гeндeрског развитака, просперитета и одрживости једног друштва.
4. Дискриминација по основи спoлa у систему образовања нарочито је опасна јер изравно подржава стереотипе о неједнакости дјевојчица и дјечака, мушкарaca и жена. Стога је битно да образовни систем и сви елементи тога система (вртићи, школе, свеучилишта, истраживачки институти, наставно особље, наставни планови и програми, удџбеници и литература) воде бригу о уравнотеживању постојећих гeндeр хијерархија, тако што ће

podjednako osnaživati djevojčice i dječake, djevojke i mladiće, žene i muškarce i kao korisnike/korisnice i kao participante/participantice u obrazovnom procesu i proizvodnji znanja.

5. Gender analiza sadržaja udžbenika u Bosni i Hercegovini ukazala je na određene nedostatke i slabosti, a naročito: djevojčice i žene brojčano su manje zastupljene, muškarci se ponajčešće predstavljaju kao nositelji zanimanja, kućanski poslovi prvenstveno se prikazuju kao ženski, žene se češće prikazuju kao majke nego muškarci kao očevi, djevojčice i žene prikazuju se kao pasivne i emotivne, a dječaci i muškarci su više aktivni i poduzetni, upotrebljava se generički muški rod, udžbenike uglavnom pišu muškarci, a također i tekstove koji se uvrstavaju u njih.
6. Zakonom o ravnopravnosti spolova u BiH (članak 30.) propisana je obveza usklađivanja svih državnih i entitetskih zakona s odredbama ovoga zakona.
Stoga ovo Povjerenstvo traži i potiče nadležne institucije na poduzimanje sljedećih mjera:
 - 6.1. Uskladiti državne, entitetske i kantonalne zakone iz područja obrazovanja sa Zakonom o ravnopravnosti spolova BiH;
 - 6.2. Osigurati da se putem zajedničke jezgre nastavnih programa i planova promiče ravnopravnost spolova i da se planovima i programima te metodologijom rada osigura uspostava obrazovnoga sustava koji će jamčiti eliminaciju onih nastavnih programa što sadrže stereotipnu društvenu ulogu muškarca i žene, a koji za posljedicu imaju diskriminaciju i neravnopravnost spolova;
 - 6.3. osigurati ravnopravnu zastupljenost spolova u tijelima za uspostavu standarda u obrazovanju u Bosni i Hercegovini, stručnim institucijama entiteta i kantona i Brčko Distrikta BiH, kao i drugim stalnim i povremenim stručnim tijelima;
 - 6.4. Osigurati upotrebu gender senzitivnog jezika u pisanju funkcija, zvanja, statusa;
 - 6.5. Zakonom predvidjeti, kao težu povredu obveza, nasilje po osnovi spola, uznemiravanje i seksualno uznemiravanje, te propisati kazne za nepoduzimanje odgovarajućih mjera i učinkovitih mehanizama protiv diskriminacije i uznemiravanja po osnovi spola i seksualnog uznemiravanja.
7. O ovim zaključcima upoznati Konferenciju ministara o obrazovanju u BiH, gender povjerenstva na svim razinama zakonodavne vlasti, ministarstva obrazovanja i gender institucionalne mehanizme u izvršnoj vlasti, kao i sudionike javne rasprave.

PREDSJEDATELJ POVJERENSTVA

Vinko Zorić